

T.B.M.M.

CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 31 Temmuz 2017

Sayı : 12499

16428

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda yer alan soruların Gümrük ve Ticaret Bakanı Bülent TUFENKCI tarafından yazılı olarak yanıtlanması için gereğini saygılarımla arz ederim.

Ünal DEMİRTAŞ

Zonguldak Milletvekili

Fındık, bademden sonra dünyada yetiştiriciliği en yaygın yapılan sert kabuklu meyve konumundadır. ÇKS verilerine göre yaklaşık 400 bin üretici Türkiye’de 700 bin hektarlık alanda fındık yetiştiriciliği yapılmaktadır. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı’nın Çiftçi Kayıt Sistemine (ÇKS) göre, Türkiye’de 39 ilde fındık yetiştiriciliği yapılmasına rağmen, ticarete konu olan fındık yetiştiriciliğinin tamamına yakını Ordu, Giresun, Samsun, Trabzon, Düzce, Sakarya, Zonguldak, Artvin, Bartın, Kocaeli, Kastamonu ve Rize illerinde gerçekleştirilmektedir. Türkiye’de fındık dikim alanlarının %60,2’si ürünün asıl üretim bölgesi olan Doğu Karadeniz Bölgesinde bulunmaktadır. Dünya fındık üretimi, 1960’lı yıllarda yaklaşık 250.000 ton civarında iken son beş yıllık süreçte ortalama 778.000 tona çıkmıştır. Türkiye’nin fındık rekoltesi ise ortalama olarak 600 bin ton civarındadır. 2010-2014 yılları arası Dünya fındık üretimi ortalama rakamlarına bakıldığında, Türkiye’nin dünya üretiminin yaklaşık %70’ini gerçekleştirdiği, ülkemizi İtalya (%12,96), Azerbaycan (%4,64) ve ABD’nin (%4,25) takip ettiği anlaşılmaktadır. Türkiye’de üretilen fındığın %15-20’si iç piyasa da tüketilmekte, yaklaşık %80-85’i ise ihraç edilmekte ve bu ihraçtan da yılda ortalama 3 milyar dolar gelir elde edilmektedir.

İklimle ilgili olarak oluşan fındığın rekolte miktarı, dış pazar, müdahale alımı fındık fiyatlarını etkilemektedir. Gerçekte fındık fiyatının oluşmasında ana etken, rekolte miktarıdır. Fındık’ta ki rekolteye bağlı olarak, serbest piyasa koşullarında fındık fiyatlarının oluşması gerekmektedir. Normal piyasa beklentisinde; fındık rekoltesinin çok olduğu yıllarda fındık fiyatlarının düşmesi, fındık rekoltesinin az olduğu yıllarda fındık fiyatlarının yükselmesi yönündedir.

Ancak AK Parti iktidarının ülkemizdeki fındık fiyatlarında fiyat istikrarını sağlayan fiskobirliği tamamen devre dışı bırakarak, etkisiz kılması ile fındık piyasası tamamen Ferrero gibi yabancı şirketlere, tüccar ve aracılardan tekeline ve insafına bırakılmıştır. Fındık ta stok fazla olunca ya da ihracat ta bir daralma meydana geldiğinde, fındık piyasasına hakim olan yabancı şirketler ve tüccarları, fındık fiyatlarını düşürmektedir. Fındık fiyatının spekülasyonlar ile düştüğü durumlar da fiyatlara devletin müdahale etmemesi halinde, örgütlü olmayan fındık üreticisini korumasız bırakılmakta ve fındık fiyatları aşırı şekilde düşmektedir.

Dünya fındığının %70'ini üreten Türkiye'de artık yabancı şirketlerin kontrolüne giren fındık piyasasında büyük şirketlerin rekolte oyunlarına bağlı olarak fiyat baskısı altında olan örgütsüz üreticiler, mağdur olmakta ve milyonlarca dolar zarar etmekte, ülkemizde milyarlarca dolar döviz kaybına uğramakta, Ferrero gibi yabancı şirketler ve aracılar milyarlarca dolar haksız kar elde etmektedirler.

Kurlardaki artışa bağlı olarak fındıktaki gübre mazot gibi girdiler %50 daha artmıştır. Yine kur arttığı için Türk lirası karşılığı erimiştir. Bu sebeplerle fındık rekoltesinin 468 bin ton gibi çok düşük bir seviyesinde gerçekleştiği 2016 yılında, kilosu 20 lira olması gereken fiyat, bu gün itibarıyla, kilosu 7-8 lira ise burada manipilasyon yapıldığı çok açıktır.

Nitekim İtalyan Ferrero şirketi, Dünya da en büyük fındık alıcısı olduğu gibi Ak parti hükümetinin yanlış politikaları sonucu, 2016 yılında Türkiye de en fazla fındık ihraç eden şirket olmuştur. Girdi fiyatlarının artmasına, rekoltenin 468 bin tona düşmesine rağmen, Fındık fiyatının 15 liralardan, 7 liraya düştüğü 2016 yılı sezonunda, Ferrero şirketi, TİM ihracat verilerine göre en fazla fındık ihraç eden şirket olmuştur ve Ak partili Gümrük Bakanı Bülent Tüfenkçi tarafından kendisine ödül verilmiştir. Yani fındığı Fındık üreticisi Karadenizli köylümüz üretmekte, ama fındığın fiyatını yabancı şirketler belirlemekte, fındık ihracatını yabancılar yapmakta, fındığı da yabancılar almaktadır.

Bu çerçevede;

- 1) 2011 yılından bu önergeye cevap verildiği tarihe kadar, yıllar bazında ayrı ayrı belirtilmek üzere, Türkiye'de fındık ihracatı yapan ilk 15 şirket hangileridir?
- 2) 2011 yılından bu önergeye cevap verildiği tarihe kadar, yıllar bazında ayrı ayrı belirtilmek üzere, Türkiye'de fındık ihracatı yapan, ilk 15 şirket, şirketler bazında ayrı ayrı belirtilmek üzere, kaç ton fındık ihracatı yapmıştır?
- 3) 2011 yılından bu önergeye cevap verildiği tarihe kadar, yıllar bazında ayrı ayrı belirtilmek üzere, Türkiye'de fındık ihracatı yapan, ilk 15 şirket, şirketler bazında ayrı ayrı belirtilmek üzere, döviz bazında ne kadarlık ihracat yapmıştır?
- 4) 2011 yılından bu önergeye cevap verildiği tarihe kadar, yıllar bazında ayrı ayrı belirtilmek üzere, Türkiye'de fındık ihracatı yapan ilk 15 şirket, şirketler bazında ayrı ayrı belirtilmek üzere, hangi ülkelere, ne kadarlık ihracat yapmıştır?
- 5) 2011 yılından bu önergeye cevap verildiği tarihe kadar, yıllar bazında ayrı ayrı belirtilmek üzere Türkiye'de fındık ihracatı yapan ilk 15 şirket, hangi yabancı şirketlere ihracat yapmıştır?